

En møteplass med bruk for alle – Arbeidsinkludering ved NaKuHel Asker

Michael 2019; 16: Supplement 23: 102–5.

Å stå utenfor arbeidslivet kan være en ensom tilværelse. Det er lett å oppleve at man ikke har verdi og at det ikke er plass for en i samfunnet. Møteplassen NaKuHel Asker gir folk en ny sjanse. Mangfoldet av aktiviteter og arbeidsoppgaver i et inkluderende miljø, kan åpne dører til arbeid og fellesskap, som for enkelte har virket lukket. For dette kapittelet er FNs bærekraftsmål nr. 8 særlig aktuelt: «Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle».

Helt siden NaKuHel Asker ble stiftet i 1994 har arbeidsinkludering vært et sentralt element hos oss. Frivillige og personer i arbeidstrening har bidratt til å drive og utvikle senteret og flere av de ansatte har tidligere deltatt i arbeidstrening. Dette er mennesker som ønsker å delta og bidra med utgangspunkt i sine ressurser og interesser, fremfor diagnose eller livssituasjon. Vi har mange eksempler på at mennesker som ikke finner sin plass andre steder, blomstrer hos oss (1). Mange får økt tro på at deltakelse i arbeid eller utdanning er mulig, og noen går videre ut i ordinært arbeid.

Inkludering i et arbeidsfellesskap

Det er ulike grunner til hvorfor noen står utenfor. Ofte handler det om språk, helseutfordringer, alder, rus, sosiale utfordringer og lite formell kompetanse. Noen av de som kommer til oss har svake forutsetninger for arbeidslivet, og de har forsøkt ulike arbeidsrettede tiltak uten å lykkes. Samtidig har vi også deltakere som har mye arbeidserfaring og formell kompetanse. Slik erfarer vi at folk kan inspirere og løfte hverandre på tvers av bakgrunn.

Deltakelse i frivillige organisasjoner kan bidra til bedre livskvalitet og arbeidsdeltakelse, spesielt blant mennesker som har svak tilknytning til arbeidslivet og lite sosialt nettverk (2,3). NaKuHel Asker har gjennom mange år høstet nyttige erfaringer fra et tett samarbeid med NAV og Asker kommune, om oppfølging av deltakere på NaKuHel-senteret. I 2009 startet

NaKuHel tiltaket «Livskvalitet og Arbeid» (LKA) der målet var å tilby arbeidstrening med sikte på integrering i arbeidslivet, rehabilitering, sosial inkludering og økt livskvalitet (4). Siden den tid har NaKuHel senteret vokst i omfang og har i dag et mangfold av arbeidsoppgaver og aktiviteter, som tar utgangspunkt i deltakernes ressurser og utgjør gode kilder til mestring. Hvert år deltar ca 50–60 personer i et mangfold av arbeidsoppgaver knyttet til driften av NaKuHel Asker. De deltar gjennom arbeidstrening og frivillighet, de samarbeider med ansatte, andre frivillige og studenter.

Hvilke oppgaver tilbys som arbeidstrening

Oppgavene omfatter blant annet drift av to kaféer rundt Semsvannet (Smia og Bryggerhuset), vår nye storstue og kulturarena Verkstedet, vedlikehold av gamle bygninger, ivaretagelse av Semsvannet landskapsvernområde, utleie og administrasjon (5). I tillegg har vi mange oppgaver knyttet til aktiviteter og arrangementer for befolkningen i Asker og omegn. Noen eksempler er NaKuHel dagen for 5-trinn i Asker skolen, turgruppe for hjemmeboende personer med demens, Semsvannet Geopark, prosjekt «Biene tilbake til Sem», familiearrangementer som Semiaden og mange flere. I 2019 rehabi-

Figur 1: Arbeidsglede i Smia kafé på NaKuHel-senteret i Asker. (Foto: NaKuHel Asker)

lites det gamle drivhuset, som med eget kjøkken, slyngerom for honning og hage, blir en ny arena for grønne arbeidsoppgaver og aktiviteter. Deltakelse er ikke tidsbegrenset, med unntak av avtaler med NAV og arbeidsmarkedsbedrifter.

Samarbeid på tvers av ulike bakgrunn og erfaring

Samarbeidet på tvers av alder, nasjonalitet, sosial og økonomisk status, helsesituasjon og livssituasjon driver vår virksomhet fremover og skaper mening for alle, uavhengig av hva slags bakgrunn og livssituasjon man har. En pensjonist og en enslig mindreårig innvanderer lærer av og om hverandre gjennom samarbeid i kaféen. Deltakere i arbeidstrening er ofte arbeidsledere for en ny frivillig deltaker. Innvandrere lærer norsk gjennom samarbeid med frivillige. Eksempelene er mange.

Hva gir suksess for deltakerne

En grunnleggende suksessfaktor er en atmosfære som er kjennetegnet av gjensidig respekt, empati og likeverd, der den enkelte opplever seg sett og betydningsfull. Hver enkelt skal møtes på sine friskressurser, også når livet er fylt med utfordringer og uheld. De ansatte skal formidle at en slik atmosfære er vårt felles ansvar, uavhengig av om vi er frivillige, ansatte eller deltar i arbeidstrening. Mangfoldet av aktiviteter og arbeidsoppgaver gir den enkelte mulighet til å utforske sine interesser og talent, dvs. de aktivitetene som inspirerer til livsglød, initiativ og kreativitet. Dette kan bidra til å styrke selvfølelse, funksjon og mestringsevne. Ved at de ansatte innenfor trygge rammer gir ansvar og tillit, skaper vi en forventning til den enkelte deltaker og andre på senteret om at hver enkelt sitt bidrag er viktig. Noe som er helt reelt. NaKuHel Askers historie handler om mennesker som har funnet mening og livskvalitet gjennom aktivitet, arbeid og fellesskap, og slik har bidratt til å utvikle senteret. Samtidig har dermed også NaKuHel Asker fungert som et springbrett for mange til arbeidslivet.

Litteratur

1. NTNU Senter for helsefremmende forskning & HelseFrem samarbeidsprosjekt mellom NaKuHel Asker og Asker kommune. *NaKuHel Asker (Natur-Kultur-Helse-møteplassen) I: Frisk fokus for fremtiden – Eksempler på tiltak som bidrar til god livskvalitet og helse*. Rapportserie NTNU Senter for helsefremmende forskning. Trondheim/Asker 2018: 30-32. Hentet i sept. 2019 fra: <https://www.ntnu.edu/documents/1268773379/1270895582/Frisk+fokus+for+fremtiden>
2. Fladmoe A, Folkestad B. *Frivillighet og folkehelse. Empiriske analyser av sivilsamfunnsdeltakelse, helse og livskvalitet*. Bergen og Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, 2017.

3. Skårberg A, Fløtten T. *Et trappetrinn opp i livet. Evaluering av aktivisering- og arbeidstreningstiltak i regi av frivillige organisasjoner*. Fafo-rapport 2008:28. Oslo: FAFO, 2018.
4. Tellnes G. *Kan helsefremmende tiltak øke arbeidsevnen blant sykemeldte og brukere av NAV*. I: Tellnes G, Claussen B (red.). *Folketrygdens fremtid – Hvor går NAV?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2014: 133-134.
5. Thon JM (red.). *På tur rundt Semsvannet*. Asker: NaKuHel Asker, 2010. ISBN 978-82-92100-11-0

Jorunn Marie Thon

er utdannet M.phil. in Health Promotion fra Hemil-senteret (UiB), med videreutdanning i prosjektledelse (BI), salutogenese (HSN), kunnskapsbasert praksis (UiO) og Motiverende intervju (OsloMet). Både fagfelt og arbeids-erfaring ligger innenfor områdene livskvalitet, inkludering og helsefremmende arbeid. Hun er leder for frivillighet, arbeid og inkludering ved NaKuHel Asker.

jorunnmarie@nakuhel.no

Hva er det ved NaKuHel som har brakt meg ut i arbeid?

Kort sagt så hjalp NaKuHel meg, til å bli en person som jeg liker selv. Etter å ha vært i en kamp med og mot meg selv i flere år, fikk jeg endelig hjelpen jeg trengte her. Jeg kom som jeg var, og utviklet meg til den jeg har blitt i dag. For tre år siden orket jeg ikke å gå ut døren, men i dag gleder jeg meg til å komme meg på jobb og føle at jeg er til nytte. Jeg har fått bruke tid, og hatt noen bak meg som har tatt meg imot hver gang jeg har falt. Sammen med andre medmennesker på NaKuHel har jeg klatret steg for steg. De hadde troen på meg, når jeg selv ikke hadde det. Noen ganger trenger man bare ett forsiktig dytt, i riktig retning, det er menneskene på NaKuHel veldig gode til. Nå jobber jeg i en ordinær stilling og har muligheten til å hjelpe andre som har hatt lignende opplevelser som meg. Jeg har følelsen av å være et sted jeg burde være, et sted hvor jeg føler at jeg hører til. Jeg synes det er så fint å kunne si at jeg gleder meg til å dra på jobb. Jeg ser nå lyst på fremtiden.

Linn 2018